

Över morgonens första café con leche planeras dagen.

Berusande Baskien

Text och foto // Sanna Rosell

Här finns fler Michelinstjärnor än snabbmatskedjor. Vi har besökt Baskien i norra Spanien.

Baskien. Jag smakar på namnet på regionen i norra Spanien och tanken går direkt till en resa som gick vägen via magen. Smakexplosiva tapas och vin som sprudlade. Ostar som luktade oroväckande men smälte i munnen. Bara det faktum att det finns fler Michelin-stjärnor än snabbmatskedjor i regionen säger en hel del om Baskiens matbord.

Men tankarna går också till en konflikt som stavas ETA och strid för självständighet. Ja, viljan att skapa ett eget land finns där men ligger vilande. Men basker är de iallafall, inte spanjorer. De skyddar sina traditioner med köksknivar, stekspadar och grillgafflar. För tradition i Baskien är framför allt sådant du äter och dricker – och frågar du efter tapas och sangria i en baskisk bar är du fel ute, för här är det pintxos och txakoli gäll.

Det finns många anledningar att besöka Baskien. Att äta och dricka gott är två självklara, men i år finns ytterligare anledningar att åka till **San Sebastián**. Den lilla storstaden i Baskien är en av Europas kulturhuvudstäder 2016 och satsar extra mycket på kultur, konst och kreativitet under året.

San Sebastián var en klassisk semesterstad för den spanska adeln och kungafamiljen på 1800-talet. Den perfekta rundade viken La Concha ligger bara ett kliv från stadens centrum och sägs vara en av världens vackraste. Somrarna är långa och svala här, till skillnad från hettan i huvudstaden Madrid där de kungliga vanligtvis bodde. Ån idag lockar San Sebastián många semesterfirare, men inte bara blåblodiga utan även besökare som gillar film och kända personer. Här hålls internationella filmfestivaler varje år och då kommer många filmstjärnor hit och sprider glans och glamour.

Museo San Telmo är ett modernt museum som ligger i centrala San Sebastián. Med allt från antika hattar,

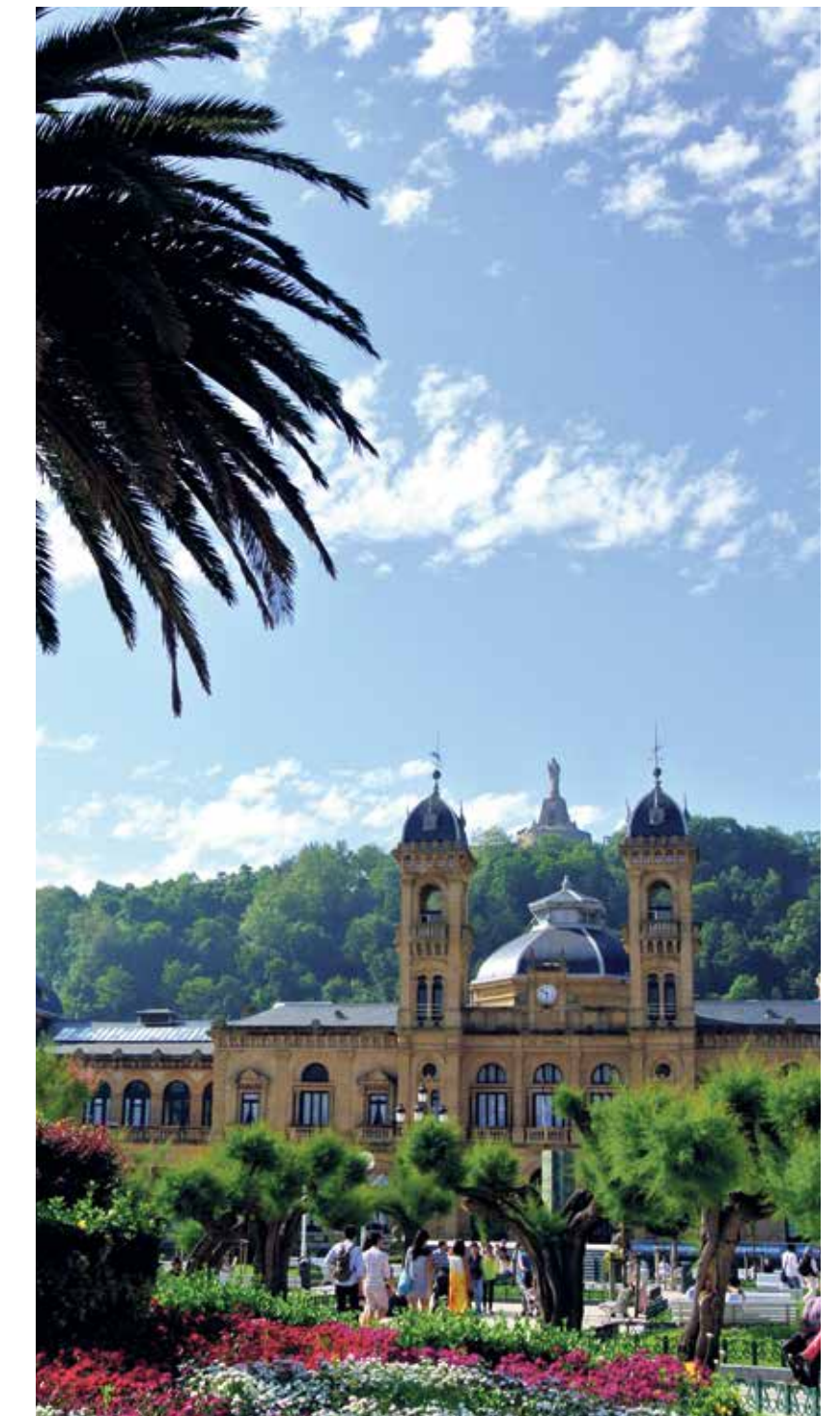
broderade folkdräkter och surrealistisk, samtida konst visar de upp ett brett spektrum av kulturen på plats. För mig är ändå kulturen som bäst när den upplevs på gatan och går att smaka på! Folklivet, barhänget och stadslivet är kultur i sin allra ärligaste och bästa form.

I San Sebastián finns två stadsdelar, den nya och den gamla, som skiljs åt av floden Urumea. På den gamla sidan ligger gatan **Elbeltran**, där det kryllar av små men välfyllda barer. Stekoset puser ur fönstergluggarna och doften av chilliheta paprikor och smält ost slingrar sig ut på gatan. För mig blev Pimientos de Padrón och baskisk färöst där och då synonymt med tidernas godaste tapas, eller pintxos som de kallas i norra Spanien.

Txakoli heter det torra vinet som görs av druvan hondarribi zuria (*zuria* betyder vit, och det finns också röd txakoli, *beltza*). Det sticker och poppar i munnen och dansar hela vägen ner i strupen när vi dricker det. Kanske är det kolsyrejazzen

Stranden i centrala San Sebastián är den givna platsen för semestrande spanjorer.

San Sebastián är en grön stad tack vare det milda, nordspanska klimatet.

som får mig att gilla txakoli så mycket, eller så är det sättet att servera det på. Genom att "kasta" ner strålen från flaskan till glaset, sprängs bubblorna sönder och sägs släppa lös koldioxid i drycken. Sen ska bartendern givetvis träffa mitt i prick också, vilket han säkert gör när jag fångar ögonblicket med kameran. Ett jubel, en skål och sen är bubbeldansen igång och en lång kväll på **Elbeltran kaldea** har just börjat.

Syskonstäderna

Om det ligger ett os av mat över San Sebastián, doftar det snarare kultur om grannstaden **Bilbao**. Städerna liknas vid syskon eftersom de ligger nära varandra geografiskt och kärvtämligt småbräkar om populariteten från besökarna. Baskien har ingen officiell huvudstad, men den regionala regeringen har sitt säte i staden Vitoria-Gasteiz. Vilken som egentligen är Baskiens främsta stad är en evigt omtvistad fråga, men vid fotbollsderbyn kokar arenorna av sann syskonkärlek.

Vi reser från San Sebastián till Bilbao med tåg. Det är smidigt och snabbt att åka tåg i Spanien. Statliga Renfe har överkomliga priser och trafikerar den baskiska kustlinjen flera gånger om dagen. Likaså kör det regionala tågbolaget, Euskotren, sträckan dagligen. Från Bilbao till San Sebastián tar resan ungefär två timmar

I Bilbao är gubbarna pratsamma och vänliga, även om det är svårt att förstå det baskiska språket.

och turen bjuder på naturupplevelser som tar andan ur oss. Tåget balanserar på stupande klippkanter och det känns som vi behöver ducka när vi dundrar fram genom de låga bergstunnlarna.

Väl framme i Bilbao är första intrycket grått och kargt. Jag har fortfarande San Sebastiánns stjärnglans på näthinna och vinglasens klirrande från gårdvällens ekar i mina öron. Kontrasten till den tunga industri som möter oss i Bilbao kunde inte vara större.

Men mitt bland stål och sten finns något mer, nytt och spännande. Det ligger i luften och kallas skämtsamt för "Guggenheim-effekten". Bilbao har konsten att tacka för att de idag kan konkurrera med sin syskonstad.

Guggenheimmuseet invigdes 1997 och förvandlade det gamla hamnområdet

till ett konstmecka som drog världens blickar - och plånböcker - till sig. Byggnaden är världskänd för sin arkitektur, som enligt skaparen Frank Gehry ska ses som böljande former skapade av slumpen. Jag ser det snarare som ett gigantiskt skepp i glänsande titan som ligger fast förankrat vid den smutsiga floden Nervion. Utanför entrén vaktar en stor hund gjord av blommor, skapad av den amerikanska bildkonstnären Jeff Koons.

Blomstertemat går igen på baksidan av museet, där samma konstnär har skapat surrealistiskt stora tulpaner som ligger stillfullt utslängda på marken. Tack vare det berömda konstmuseet sattes Bilbao på kulturkartan och lyfte staden likt en Fenixfågel ur den gråa askan.

TIPS INFÖR BASKIENRESAN:

- Flyg till Barcelona och ta nattbuss till San Sebastián. Resan tar 12 timmar med bussbolaget ALSA.
- Flyg till Biarritz i Frankrike och åk en bussresa på ca 1 timme.
- Tågbolagen Renfe och Euskotren åker mellan San Sebastián och Bilbao dagligen. Resan tar ca 2 timmar.
- Pass upp på baskiska omskrivningar av städer och gator. San Sebastián heter t.ex. Donostia och det spanska ordet för "gata", calle, är kaldea.
- Pintxos och txakoli serveras på barer och passar bäst till kvällen. Satsa hellre på en stadig meny del día till lunch som serveras på restauranger mellan kl 13-16.
- Vissa museum har gratis inträde en dag i veckan, t.ex. San Telmo på tisdagar. Dock är Guggenheims priser fasta och bokas med fördel i förväg på nätet.

A nnons

**ROGER
TITTI & OLA
HAR BYTT TILL NRJ**

#VAKNAMEDNRJ
VARJE MORGON 05-10

ENERGY
NRJ
HIT MUSIC ONLY!